

1

*Τέσσοβο, Ρωσία
Ιούνιος 1910*

Η Βαλεντίνα Ιβάνοβα δεν σκόπευε να πεθάνει. Όχι εδώ. Όχι τώρα. Όχι έτσι. Με βρόμικα πόδια, ανακατωμένα μαλλιά – και τη ζωή της να έχει μόλις αρχίσει. Κοίταξε τα χέρια της μες στο πρασινωπό μισοσκόταδο του δάσους και με έκπληξη πρόσεξε ότι δεν έτρεμαν. Γιατί μέσα της σπαρταρούσε.

Πάντα έδινε μεγαλύτερη σημασία στα χέρια και τα δάχτυλα, παρά στα πρόσωπα: Της έλεγαν πολύ περισσότερα για κάποιον άνθρωπο. Ο κόσμος προσέχει τις εκφράσεις του προσώπου. Τα χέρια του όμως τα ξεχνάει. Τα δικά της χέρια ήταν μικρά, αλλά δυνατά κι ευέλικτα από τις αμέτρητες ώρες που έκανε εξάσκηση στο πιάνο – μα σε τι θα της χρησίμευαν τώρα; Έτσι που ο φόβος πάγωνε τη σκέψη της, καταλάβαινε για πρώτη της φορά τι κάνει ο αληθινός κίνδυνος στο μυαλό του ανθρώπου.

Μπορούσε να το βάλει στα πόδια. Ή να κρυφτεί. Ή να μείνει εκεί που βρισκόταν, κολλημένη στον κορμό μιας ασημένιας σημύδας, και να περιμένει να τη βρουν.

Σκοτεινές μορφές μετακινούνταν αστραπιαία από δέντρο

σε δέντρο και τις κατάπινε το απέραντο δάσος. Τώρα δεν τις έβλεπε, δεν τις άκουγε, μα ήξερε ότι ήταν κάπου εκεί γύρω της. Κάθε φορά που γύριζε το κεφάλι, η άκρη του ματιού της έπιανε κάποια κίνηση.

Ποιοι ήταν αυτοί οι άνθρωποι; Κρατούσαν τουφέκια, μα δεν έδειχναν για κυνηγοί. Ποιοι κυνηγοί φοράνε μαύρες κουκούλες; Μαύρες μάσκες με στενές σχισμές για τα μάτια και μια πιο μεγάλη για το στόμα;

Η Βαλεντίνα ανατρίχιασε. Δεν ήθελε να πεθάνει.

Ήταν ξυπόλητη. Ύστερα από το δυνατό καλπασμό στην πλαγιά του λόφου, είχε πετάξει τα παπούτσια της. Ο ουρανός ήταν ακόμα σκοτεινός όταν σηκώθηκε από το κρεβάτι της. Αδιαφόρησε για τις φουρκέτες και τα κοκαλάκια, τα γάντια και το καπέλο κι όλα τα παραφερνάλια που η μητέρα της επέμενε ότι μια δεσποινίς έπρεπε πάντα να φοράει όταν έβγαινε από το σπίτι. Στα δεκαεπτά της, η Βαλεντίνα ήταν αρκετά μεγάλη για να κάνει τις δικές της επιλογές. Κι έτσι, φόρεσε ένα ελαφρύ αμάνικο φόρεμα, βγήκε στα κρυφά από το σπίτι, σέλωσε την Ντάσα κι ανέβηκε εδώ πάνω, στο αγαπημένο της μέρος, στην κορφή των κτημάτων του πατέρα της· στην άκρη του σκοτεινού δάσους, απ' όπου της άρεσε να βλέπει τον ήλιο να ανατέλλει πάνω από το Τέσοβο.

Τα γυμνά της πόδια αναγάλλιαζαν όταν πατούσαν το υγρό μαύρο χώμα. Ο άνεμος είχε τυλίξει τα μαλλιά της σαν στεφάνι γύρω από το πρόσωπό της. Η ελευθερία που ένιωθε εδώ πάνω την έκανε να χαλαρώνει, να λύνεται εκείνος ο κόμπος που την έσφιγγε κάθε φορά που η οικογένεια έφευγε από την Αγία Πετρούπολη για να περάσει στο Τέσοβο τους νυσταλέους μήνες του καλοκαιριού με τις λευκές νύχτες, τότε που ο ήλιος μόλις και βουτούσε για λίγο κάτω από τη γραμμή του ορίζοντα.

Κι είχε χαλαρώσει ξανά. Μέχρι που είδε τα τουφέκια.

Άντρες με κουκούλες. Ντυμένοι όλοι στα μαύρα, να κινούνται σαν σκιές μες στο σκοτεινό κόσμο του δάσους. Κρύος ιδρώτας μούσκεψε την πλάτη της καθώς πεδούσε πίσω από ένα δέντρο. Το μόνο που άκουγε ήταν κάτι ψιθυριστές φωνές. Τίποτ' άλλο. Στάθηκε για λίγο, ενώ μέσα της ευχόταν να σηκωθούν και να φύγουν. Μα μόλις η πορφυρή αυγή χάραξε μια ματωμένη γραμμή ανάμεσα στα δέντρα, οι άντρες ξεμάκρυναν κι εξαφανίστηκαν εντελώς, κι η καρδιά της Βαλεντίνας γέμισε πανικό.

Ψίθυρος ήταν αυτό πίσω της;

Τινάχτηκε και γύρισε. Κάρφωσε το βλέμμα της ανάμεσα στις σκιές, όμως δεν μπόρεσε να διακρίνει τίποτα.

Την επόμενη στιγμή μια μορφή πέρασε φευγαλέα, μαύρη και σβέλτη προς τα δεξιά. Κι άλλη μια μπροστά της. Την περικύκλωναν. Πόσοι να ήταν; Βούλιαξε στην πυκνή πάχνη που ανάδινε το χώμα και μπουσουλώντας ανάμεσα στους πυκνούς θάμνους άρχισε να απομακρύνεται. Η πρωινή ομίχλη την έπνιγε, κλαδιά έγδερναν το πρόσωπό της, αλλά εκείνη δεν σταματούσε μέχρι που κόντεψε να κουτουλήσει πάνω σ' ένα ζευγάρι πόδια που περνούσαν μπροστά της. Πάγωσε. Κράτησε την ανάσα της, εκεί μέσα στις φτέρες όπου ήταν χωμένη. Τα πόδια προσπέρασαν και το βλέμμα της καρφώθηκε στιγμιαία σ' ένα χοντροφτιαγμένο μπάλωμα στο ένα τους γόνατο. Η Βαλεντίνα έστριψε αριστερά και ξανάρχισε να προχωράει. Αν έφτανε στην άκρη του δάσους, εκεί που ήταν δεμένο το άλογό της, θα μπορούσε...

Το χτύπημα ήρθε από το πουθενά και την πέταξε ανάσκελα. Απόμεινε ξαπλωμένη στο υγρό χώμα κι έχωσε τα δόντια της στο χέρι που την είχε αρπάξει από τον ώμο. Το στόμα της γέμισε με τη γεύση του αίματος. Μια βρισιά

ακούστηκε, το χέρι την άφησε κι εκείνη πήδηξε όρθια. Μα ένα δυνατό χαστούκι την έστειλε να πέσει με τα μούτρα πάνω σ' ένα δέντρο.

«Εδώ είναι!» ακούστηκε μια φωνή.

Η Βαλεντίνα δοκίμασε να το βάλει στα πόδια. Το κεφάλι της γύριζε και είδε να της έρχεται ένα δεύτερο χαστούκι. Έπεσε στο ένα γόνατο και το χέρι του άντρα έσπασε χτυπώντας τον κορμό του δέντρου αντί για το πρόσωπό της. Εκείνος ούρλιαξε κι η κοπέλα προσπάθησε να τρέξει – όμως η γη στριφογύριζε και χοροπηδούσε κάτω απ' τα πόδια της.

«Σταματήστε τη!»

«Σκατά! Φυτέψτε της μια σφαίρα!»

Σφαίρα;

Ο μεταλλικός ήχος της σφαίρας που μπαίνει στη θαλάμη του όπλου τής ξέσκισε το μυαλό. Πήδηξε πίσω από ένα δέντρο. Τώρα τα χέρια της έτρεμαν ανεξέλεγκτα.

«Σταθείτε!» φώναξε.

Σιωπή. Ο θόρυβος των βημάτων μέσα στο δάσος σταμάτησε.

«Σταθείτε!» φώναξε ξανά η Βαλεντίνα.

«Βγες έξω να σε βλέπουμε!»

«Όχι σφαίρες, ε;»

Ακούστηκε ένα ξερό, οργισμένο γέλιο.

«Όχι σφαίρες!»

Δεν της έριχναν. Μπορεί να μην ήθελαν ν' ακουστούν πυροβολισμοί. Στην εξοχή οι ήχοι ταξιδεύουν μακριά. Η Βαλεντίνα προσπάθησε να καταπιεί, αλλά το λαρύγγι της ήταν ξερό. Τούτοι εδώ δεν αστειεύονταν. Τους είχε ενοχλήσει κι ήταν φυσικό να μην την αφήσουν να φύγει έτσι. Έπρεπε να τους πιάσει την κουβέντα.

«Εμπρός, γρήγορα!» ακούστηκε ξανά η φωνή.

Με την καρδιά της να βροντοχτυπάει, η Βαλεντίνα απομακρύνθηκε από το δέντρο που την έκρυβε.

Ήταν πέντε. Πέντε άντρες, πέντε τουφέκια. Ένας μονάχα είχε κρεμασμένο χαλαρά το όπλο του στον ώμο, σαν να μην είχε σκοπό να το χρησιμοποιήσει. Τα μασκοφορεμένα πρόσωπα την κοίταζαν παγωμένα. Η Βαλεντίνα ανατρίχιασε ολόκληρη.

Πάντως δεν της φύτεψαν καμιά σφαίρα. Κάτι ήταν κι αυτό.

«Ένα κοριτσόπουλο είναι», είπε ένας κοροϊδευτικά.

«Σβέλτη σαν το λαγό, όμως, ανάθεμά τη».

Τρεις από τους άντρες ήρθαν πιο κοντά. Η Βαλεντίνα τσιτώθηκε, έτοιμη να το βάλει στα πόδια.

«Μην έχεις τόση αγριάδα, κοπελιά, εμείς μόνο...»

«Μη με πλησιάζετε».

«Δεν πρέπει να μας φέρεσαι εχθρικά».

«Έχετε μπει λαθραία στη γη του πατέρα μου». Η φωνή της της φάνηκε ξένη.

«Η γη της Ρωσίας», γρύλισε ένας, «ανήκει στο λαό της Ρωσίας. Εσείς μας την έχετε κλέψει».

Επαναστάτες! Αυτή η λέξη έδιωξε κάθε άλλη λέξη απ' το μυαλό της. Στα σαλόνια της Πετρούπολης κυκλοφορούσαν πολλές ιστορίες για κάτι τέτοιους ανθρώπους, για το ότι σχεδίαζαν να κυριέψουν τη Ρωσία και να σκοτώσουν όλη την άρχουσα τάξη. Η Βαλεντίνα θα ήταν μόνο η αρχή.

«Τι γυρεύετε εδώ;» ρώτησε επιτακτικά.

Ο πιο κοντινός κάγχασε.

«Απολαμβάνουμε τη θέα», είπε.

Η Βαλεντίνα ένιωσε τα μάγουλά της να καίνε. Η λεπτή μουσελίνα του φουστανιού της ήταν κολλημένη από την

υγρασία και τον ιδρώτα πάνω στο κορμί της. Σταύρωσε αμυντικά τα χέρια της στο στήθος της και τίναξε μ' αψηφισιά το κεφάλι. Οι τρεις άντρες πλησίασαν κι άλλο· ένας πέρασε πίσω της για να της κόψει κάθε οδό διαφυγής. Σαν το πουλί στο κλουβί. Η Βαλεντίνα βαριανάσαινε. Δεν μπορούσε να δει τα πρόσωπα των τριών πίσω απ' τις μάσκες τους, αλλά από τη σβελτάδα των κινήσεών τους και τον ήχο των φωνών τους καταλάβαινε ότι ήταν νέοι. Οι άλλοι δύο έδειχναν κάπως πιο μεγάλοι, πιο γεροδεμένοι, και κρατιόντουσαν λίγο πιο μακριά, μιλώντας μουρμουριστά μεταξύ τους. Ήταν φανερό πως αρχηγός ήταν ο πιο ψηλός.

Τι γύρευαν στο Τέσοβο; Τι σχεδίαζαν; Η Βαλεντίνα έπρεπε να το σκάσει, να ειδοποιήσει τον πατέρα της. Δύο από τους νέους άρχισαν να σκουντιούνται και να χαχανίζουν.

«Ποιοι είστε;» προσπάθησε να τους αποσπάσει την προσοχή η Βαλεντίνα.

«Είμαστε η αληθινή φωνή της Ρωσίας».

«Τότε η φωνή σας πρέπει ν' ακουστεί στη Δούμα, στη Βουλή, κι όχι μέσα στα δάση. Τι θα βγει απ' αυτό;»

«Κάτι νομίζω πως μπορεί να βγει», αποκρίθηκε ο πιο γεροδεμένος κι άγγιξε το στήθος της με την κάννη του όπλου του.

Εκείνη το τίναξε άγρια στο πλάι.

«Μπορεί να διεκδικείτε τη γη», σφύριξε μέσα από τα δόντια της, «αλλά μη νομίζετε πως μπορείτε να διεκδικήσετε και μένα».

Οι δυο άλλοι γέλασαν χυδαία, αλλά εκείνος που την άγγιζε τράβηξε τη ζώνη του, τύλιξε τη μια της άκρη στη γροθιά του και στριφογύρισε απειλητικά την αγκράφα.

«Σκύλα!»

Η καρδιά της Βαλεντίνας ανέβηκε στο στόμα της. Η μυρωδιά του θυμού του, ξινή μες στον πρωινό αέρα, την έπνιξε.

«Σε παρακαλώ», απευθύνθηκε στον ψηλό που στεκόταν ανάμεσα στα δέντρα. Η ακινησία του την τρώμαζε περισσότερο από την ενεργητικότητα των συντρόφων του. «Σε παρακαλώ, μάζεψέ τους».

Ο άντρας την κοίταξε μέσα από τις σκοτεινές τρύπες της μάσκας του, κούνησε αργά το κεφάλι κι απομακρύνθηκε στο δάσος. Η Βαλεντίνα πανικοβλήθηκε κι έσφιξε τα χέρια της για να εμποδίσει το τρέμουλό τους. Φαίνεται όμως πως ο αρχηγός είχε αφήσει οδηγίες, γιατί ο συνομιλητής του σήκωσε απότομα το χέρι κι έδειξε εκείνον που στεκόταν πίσω από την κοπέλα.

«Ανάλαβε την εσύ», είπε. «Οι υπόλοιποι ακολουθήστε με».

Ανάλαβέ την...

Η Βαλεντίνα έπρεπε να παραδεχτεί πως ήταν καλά εκπαιδευμένοι. Εκείνος ο οργισμένος με τη ζωστήρα απομακρύνθηκε αμέσως χωρίς σχόλιο. Το ίδιο κι ο σύντροφός του. Αυτός που ήταν πίσω της άλλαξε θέση στο τουφέκι του κι έσυρε τις χοντροφτιαγμένες μπότες του στο υγρό χώμα.

«Κάθισε», τη διέταξε.

Εκείνη το σκέφτηκε.

«Κάθισε, για να μη σε αναγκάσω εγώ».

Κι εκείνη κάθισε.

Μια ώρα πέρασε, μπορεί και παραπάνω. Η Βαλεντίνα είχε χάσει την αίσθηση του χρόνου. Τα μέλη της πονούσαν, το κεφάλι της το ίδιο. Κάθε φορά που έκανε να κουνηθεί ή να μιλήσει, ο φρουρός της γρύλιζε αηδιασμένος και την κοπανούσε με την κάννη του όπλου του όπου του ερχόταν: στα πλευρά, στους ώμους, στο μπράτσο. Ο χειρότερος πόνος ήταν όταν τη χτυπούσε στο σβέρκο.

Δεν την πυροβόλησε όμως. Κι αυτό της χάριζε μια αμυδρή ελπίδα.

Οι άλλοι τι να έκαναν τάχα; Χιλιάδες υποθέσεις τριγύριζαν στο μυαλό της.

Μπορεί να ήταν κλέφτες. Η Βαλεντίνα προσευχόταν να μην είχαν έρθει να ληστέψουν το σπίτι του πατέρα της, να κλέψουν τους παλιούς πίνακες, τα χρυσά αγάλματα, τα ανατολίτικα γλυπτά, τα κοσμήματα της μητέρας της. Είχαν ξαναγίνει τέτοιες απόπειρες. Τι κλέφτες, όμως, ήταν αυτοί που περίμεναν να ξεμερώσει; Ποιοι κλέφτες θα ήταν τόσο βλάκες, που να προσπαθήσουν να ληστέψουν ένα σπίτι την ώρα που οι υπηρέτες ήταν ξύπνιοι κι έκαναν τις δουλειές τους;

Η Βαλεντίνα μάζεψε τα γόνατά της στο στήθος της, ακούμπησε πάνω τους το πιγούνι της – κι αμέσως η κάννη του όπλου την κοπάνησε στη ραχοκοκαλιά. Εκείνη έσυρε κοντά της μια πέτρα, με τις φτέρνες της.

Έσφιξε με τα χέρια της το κορμί της που ανατρίχιαζε στην πρωινή αύρα που έδιωχνε την ομίχλη. Πιο πολύ φοβόταν όμως, παρά κρύωνε. Φοβόταν για τους γονείς της και την αδελφή της, την Κάτια, που τώρα πια θα σηκώνονταν απ' τα κρεβάτια τους, ανυποψίαστοι εντελώς για τις μαύρες κουκούλες που τριγύριζαν στο Τέσοβο. Η Κάτια ήταν δεκατριών μόλις χρόνων, μια ξανθή μπαλίσσα γεμάτη ενεργητικότητα που θα ορμούσε στο δωμάτιο της Βαλεντίνας για να την παρακαλέσει να πάνε για μπάνιο στο ποταμάκι μετά το πρωινό. Της μαμάς τής άρεσε να μη σηκώνεται νωρίς, αλλά ο μπαμπάς απαιτούσε ακρίβεια στην ώρα του πρωινού. Θα τραβολογούσε τα μουστάκια του και θ' αγριοκοίταζε το ρολόι του, επειδή η μεγάλη του κόρη αργούσε.

Μπαμπά, πρόσεχε...

«Μπολσεβίκοι είστε;» ρώτησε ξαφνικά και σφίχτηκε, περιμένοντας ένα καινούργιο χτύπημα.

Της ήρθε, στο σβέρκο, κι άκουσε κάτι να τρίζει.

«Λοιπόν, είστε;» ρώτησε ξανά. Με το ζόρι κρατιόταν να μη γυρίσει να τον κοιτάξει.

«Βούλωσ' το».

Το δεύτερο χτύπημα ήταν πιο δυνατό, αλλά τουλάχιστον τον είχε κάνει να της μιλήσει. Πρώτη φορά άκουγε τη φωνή του, όταν την πρόσταξε να καθίσει. Δεν ήταν σίγουρη πόσο μακριά της καθόταν, σιωπηλός σαν την αράχνη. Οπωσδήποτε δεν ήταν περισσότερο από το μήκος ενός τουφεκιού. Τόση ώρα που η Βαλεντίνα καθόταν υποτακτική, πρέπει να είχε χαλαρώσει την προσοχή του. Μα αν έκανε λάθος... Ούτε που ήθελε να το σκέφτεται. Έπρεπε να τον τραβήξει κοντά της.

«Ξέρεις ποιος είναι ο πατέρας μου;»

Το τουφέκι τη χτύπησε στο πλάι του σαγονιού της. Κόντεψε να της φύγει το κεφάλι.

«Ασφαλώς και ξέρω. Μας περνάς για τίποτα ηλίθιους χωριάτες;»

«Είναι ο υπουργός Φιλίπ Ιβάνοφ. Έμπιστος σύμβουλος της τσαρικής κυβέρνησης. Θα μπορούσε να βοηθήσει εσένα και τους φίλους σου—»

Τούτη τη φορά εκείνος κοπάνησε τη μύτη της κάννης του στο πίσω μέρος του κεφαλιού της και την υποχρέωσε να χώσει το πρόσωπό της ανάμεσα στα πόδια της.

«Η φάρα σας πάει, τελείωσε», της είπε σφυριχτά, κι η Βαλεντίνα ένιωσε καυτή την ανάσα του στον πονεμένο σβέρκο της. «Θα σας λιώσουμε μέσα στο χώμα της γης που μας κλέψατε. Δεν αντέχουμε άλλο να τρώμε κλοτσιές και να πεινάμε την ώρα που εσείς περιδρομιάζετε χαβιάρια. Ο πατέρας σου είναι ένας γαμημένος τύραννος και θα πληρώσει γι' αυτό».

Η Βαλεντίνα έσφιξε στη χούφτα της την πέτρα που εί-

χε κρύψει κάτω από τη φούστα της. Στριφογύρισε βίαια και κοπάνησε την πέτρα καταμεσής της μάσκας. Κάτι έσπασε. Ο άντρας ούρλιαξε σαν πληγωμένη αλεπού. Προτού προλάβει να τραβήξει τη σκανδάλη του όπλου του, η κοπέλα τινάχτηκε και το 'βαλε στα πόδια. Έτρεχε σκυφτά κάτω απ' τα κλαδιά, χωνόταν στις πιο σκοτεινές γωνιές του δάσους, με τα ουρλιαχτά του άντρα να την ακολουθούν. Τον άκουγε να τρέχει ανάμεσα στα φυλλώματα. Δύο πυροβολισμοί αντήχησαν. Φύλλα και σπασμένα κλαδάκια έπεσαν σαν βροχή πάνω της.

Κουτρουβάλησε σε μιαν απότομη πλαγιά ψάχνοντας για το ποτάμι. Θα το ακολουθούσε για να βγει απ' το δάσος. Έστριβε κι άλλαζε κατεύθυνση μέχρι που σιγουρεύτηκε ότι ο διώκτης της την είχε χάσει. Σταμάτησε κι έστησε αφτί. Στην αρχή άκουγε μόνο το σφυγμό της που βροντούσε. Σιγά σιγά ξεχώρισε θόρυβο νερού που κυλάει. Η ανακούφιση έκανε τα γόνατά της να λυγίσουν κι έπεσε καθιστή στο υγρό χώμα τρέμοντας σαν γατί. Πίεσε τον εαυτό της να σηκωθεί. Έπρεπε να βιαστεί, να ειδοποιήσει τον πατέρα της.

Ξεκίνησε με πιο σταθερό βήμα. Εντόπισε το ποτάμι κι ακολούθησε το στενό μονοπάτι δίπλα στην όχθη του. Ανάκατες σκέψεις γέμιζαν το μυαλό της. Αν αυτοί οι κουκουλοφόροι ήταν επαναστάτες, τι σκοπό είχαν; Κρύβονταν απλά στο δάσος του Τέσοβου ή είχαν έρθει για κάποιο συγκεκριμένο σκοπό; Κι αν ναι, ποιος ήταν αυτός; Στα σίγουρα στόχος τους ήταν ο μπαμπάς της. Έσφιξε τα χείλη για να μην της ξεφύγει μια οργισμένη φωνή κι άρχισε να τρέχει ξανά ανάμεσα στα χαμηλά κλαδιά που έσκυβαν πάνω απ' το ποτάμι.

Ένας κρότος την έκανε να τιναχτεί: Οπλές αλόγου μες στο νερό. Κάποιος ανέβαινε το ποτάμι. Ήταν ρηχό εδώ, μια ασημένια κλωστή που σερνόταν ανάμεσα στις πέτρες αντα-

να κλώνοντας το φως του ήλιου. Μαζεύτηκε σαν μπάλα πίσω από ένα θάμνο.

«Λιεβ Ποπκόφ!»

Ο μεγαλόσωμος άντρας στριφογύρισε πάνω στο άσχημο, χοντροκόκαλο αλόγο του. Πίσω του έσερνε το δικό της αλόγο, την Ντάσα.

«Δεσποινίς Βαλεντίνα!»

Η σοκαρισμένη έκφραση που πήρε το πρόσωπό του κάτω από τα ανάκατα μαύρα και σγουρά μαλλιά του την έκανε να τα χάσει. Τόσο χάλια ήταν; Ο νεαρός Λιεβ Ποπκόφ σπάνια έδειχνε τα αισθήματά του κι ακόμα πιο σπάνια μιλούσε. Ήταν τέσσερα χρόνια μεγαλύτερός της, γιος του Κοζάκου σταβλίτη του πατέρα της, κι έδειχνε να ενδιαφέρεται μόνο για τα τετράποδα. Πήδηξε τώρα απ' τη σέλα του και πλατσούρισε με τις ψηλές μπότες του στα ρηχά νερά. Στάθηκε σαν πύργος από πάνω της και την άδραξε απ' το μπράτσο. Η Βαλεντίνα ξαφνιάστηκε που την άγγιζε αυτός, ένας υπηρέτης. Ένωθε όμως τόση ευγνωμοσύνη εκείνη τη στιγμή, που δεν διαμαρτυρήθηκε.

«Άκουσα πυροβολισμούς», γρύλισε ο Ποπκόφ.

«Στο δάσος βρίσκονται άντρες οπλισμένοι με τουφέκια», αποκρίθηκε λαχανιασμένη η Βαλεντίνα. «Γρήγορα! Πρέπει να ειδοποιήσουμε τον πατέρα μου».

Δεν της έκανε ερωτήσεις – δεν ήταν τέτοιος τύπος. Το βλέμμα του σάρωσε το δάσος κι ύστερα σήκωσε την κοπέλα σαν πούπουλο και την έβαλε πάνω στη ράχη του αλόγου της.

«Τι σ' έκανε να έρθεις εδώ πάνω;» τον ρώτησε εκείνη καθώς έπιανε τα χαλινάρια.

Ο Ποπκόφ ανασήκωσε τους τεράστιους ώμους του κλονοντας το δερμάτινο γιλέκο του να τρίξει.

«Σ' έψαχνε η δεσποινίς Κάτια κι είδα πως το άλόγό σου έλειπε». Χαίδεψε στοργικά τα καπούλια του αλόγου. «Σέλωσα λοιπόν το δικό μου και βγήκα να ψάξω. Το βρήκα δεμένο πιο πέρα». Τα μαύρα του μάτια καρφώθηκαν στα δικά της. «Είσαι σε θέση να ιππεύσεις;»

«Φυσικά».

«Δεν μου φαίνεσαι καλά».

Η Βαλεντίνα έφερε το χέρι της στο μάγουλό της. Αίμα έβαψε τα δάχτυλά της.

«Μπορώ να ιππεύσω», είπε.

«Να πηγαίνεις αργά. Τα πόδια σου είναι σε άσχημη κατάσταση».

Η Βαλεντίνα τράβηξε τα γκέμια κι έστριψε το κεφάλι του αλόγου της.

«Σ' ευχαριστώ, Λιεβ. Σπασίμπα».

Χτύπησε με τις φτέρνες της τα πλευρά του αλόγου κι εκείνο ξεκίνησε με αργό καλπασμό τινάζοντας ένα γύρω τα νερά σαν ουράνιο τόξο.

Οι δυο καβαλάρηδες διέσχισαν γοργά το δάσος. Σε κάποιο σημείο ένα πεσμένο δέντρο έκοψε το δρόμο της Βαλεντίνας. Εκείνη δεν μπόηκε στον κόπο να το φέρει βόλτα, μόνο έβαλε την Ντάσα να το πηδήξει. Μια οργισμένη κραυγή ακούστηκε από πίσω της, μα η Βαλεντίνα δεν έδωσε σημασία.

Βγήκε από το δάσος και βρέθηκε ανάμεσα σε ηλιόλουστα χωράφια, βοσκοτόπια και φρουτόκηπους, που άστραφταν πράσινοι και χρυσοί. Της ήρθε να βάλει τα κλάματα από ανακούφιση. Τίποτα δεν είχε αλλάξει. Όλα ήταν ήσυχα. Κράτησε το άλόγό της, το άφησε να πάρει μιαν ανάσα. Από τον εφιάλτη του δάσους είχε βρεθεί σ' έναν κόσμο γε-

μάτο φως κι αρώματα. Η έπαυλη των Ιβάνοφ υψωνόταν ένα χιλιόμετρο σχεδόν πιο κει, στην καρδιά του μεγάλου κτήματος, ξαπλωμένη στη λιακάδα σαν μεγάλη χρυσαφιά γάτα. Η θέα της έκανε τη Βαλεντίνα ν' ανασαίνει πιο ελεύθερα.

«Εκείνο το άλμα ήταν επικίνδυνο. Ρισκάρεις πολύ».

Η κοπέλα κοίταξε στα δεξιά της. Ο νεαρός Κοζάκος με το άλογό του φάνταζε σαν βράχος λουσμένος στον ήλιο.

«Ήταν ο πιο σύντομος δρόμος», αποκρίθηκε.

«Ναι, αλλά είσαι τραυματισμένη».

«Τα κατάφερα όμως».

Ο Λιεβ κούνησε το κεφάλι του.

«Σ' έχουν μαστιγώσει ποτέ;» τη ρώτησε.

«Τι;»

«Εκείνο το άλμα ήταν επικίνδυνο. Αν είχες πέσει, ο πατέρας σου θα έβαζε να με μαστιγώσουν με το κνούτο».

Η Βαλεντίνα τον κοίταξε με το στόμα ανοιχτό. Το κνούτο ήταν ένα δερμάτινο μαστίγιο όπου συχνά έδεναν μεταλλικές αιχμές στις άκρες του, και παρ' όλο που η χρήση του είχε απαγορευτεί στη Ρωσία, το χρησιμοποιούσαν ακόμα για πειθαρχικές τιμωρίες. Στον τοίχο του γραφείου του πατέρα της κρεμόταν ένα τέτοιο, τυλιγμένο σαν φίδι. Η Βαλεντίνα κι ο Λιεβ κοιτάχτηκαν για μια στιγμή, και ο ήλιος φάνηκε να σκοτεινιάζει. Πώς έπρεπε να είναι η ζωή ενός ανθρώπου κάτω από την καθημερινή απειλή της μαστίγωσης; Τα χαρακτηριστικά του Λιεβ ήταν βαριά και αυστηρά, χαρακωμένα κιόλας από ρυτίδες, αν και ήταν τόσο νέος. Λες και δεν είχε συχνά αφορμή για να χαμογελάει. Ντροπή και ταραχή κυρίεψαν τη Βαλεντίνα.

«Συγγνώμη», είπε.

Ο Λιεβ άφησε ένα γρύλισμα.

Η κοπέλα κατέβασε πρώτη το βλέμμα. Χάιδεψε τα βε-

λούδινα αφτιά της Ντάσας κι ύστερα πλατάγισε τη γλώσσα της. Το άλογο άρχισε να κατεβαίνει τριποδίζοντας την πλαγιά. Ο αέρας τής έκοβε την ανάσα, ανακάτωνε τα μακριά μαλλιά της. Ένας αναβατήρας κόντευε να ξεφύγει απ' το γυμνό της πόδι. Απτόητη, έγειρε πάνω στο λαιμό της Ντάσας και την προέτρεψε να τρέξει πιο γρήγορα.

Στα μισά της πλαγιάς, μια έκρηξη ξέσκισε τον αέρα. Η μισή έπαυλη σαν να ανασηκώθηκε τρέμοντας κι ύστερα κατέρρευσε μέσα σε σύννεφα σκόνης και γκρίζου καπνού. Η Βαλεντίνα άρχισε να ουρλιάζει.